

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 173/2018-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 CbZm 2/2007 za účasti Okresného súdu Košice I a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 CbZm 2/2007 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ], priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice I je povinný [REDAKOVANÉ], uhradiť trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Ivety Rajtákovéj, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 CbZm 2/2007 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ poukazuje na to, že návrhom z 9. októbra 2006 doručeným okresnému súdu sa domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu, ktorým by okresný súd zaviazal žalovaného na zaplatenie istiny vo výške 254 650 Sk s príslušenstvom. Následne sťažovateľ uvádza takýto priebeh napadnutého konania:

„... 3. Žalovaný podal proti zmenkovému platobnému rozkazu námietky, ktoré boli doručené Okresnému súdu Košice I dňa 19. 4. 2007

4. Okresný súd Košice I doručil 7. 5. 2007 námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu sťažovateľovi.

5. Dňa 22. 5. 2008 sa uskutočnilo pojednávanie na Okresnom súde Košice I, v priebehu ktorého sťažovateľ uviedol, že trvá na podanom návrhu v celom rozsahu a odporca uviedol, že trvá na všetkých skutočnostiach a vyjadreniach uvedených v námietkach.

6. Okresný súd Košice I dňa 25. 8. 2008 rozhodol uznesením o nariadení znaleckého dokazovania [REDAKOVANÉ].

7. Okresný súd Košice I dňa 9. 10. 2008 rozhodol uznesením o oprave uznesenia zo dňa 25. 8. 2008, z dôvodu, že podaním zo dňa 7. 5. 2008 právny zástupca sťažovateľa oznámil súdu, že zo strany sťažovateľa mu bola odvolaná plná moc na zastupovanie v tomto spore.

8. Okresný súd Košice I dňa 19. 3. 2009 rozhodol uznesením o zrušení uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 31 CbZm/2/2007 zo dňa 25. 8. 2008 a nariadil znalecké dokazovanie [REDAKOVANÉ].

9. Okresný súd Košice I dňa 5. 1. 2010 rozhodol uznesením o zrušení uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 31 CbZm/2/2007 zo dňa 19. 3. 2009 a nariadil znalecké dokazovanie [REDAKOVANÉ]. Dôvodom zrušenia uvedená uznesenia bolo, že ustanovený znalec [REDAKOVANÉ] zomrel.

10. Sťažovateľ doručil Okresnému súdu Košice I vyjadrenie zo dňa 18. 7. 2011.

11. Okresný súd Košice I nariadil pojednávanie v termíne 15. 12. 2011. Toto pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na deň 19. 1. 2012.

12. Okresný súd Košice I nariadil pojednávanie v termíne 19. 1. 2012. V priebehu tohto pojednávania sťažovateľ doručil vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby súd dal preskúmať znalecký posudok [REDAKOVANÉ] znaleckému ústavu. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito.

13. Okresný súd Košice I dňa 6. 2. 2012 rozhodol uznesením o nariadení znaleckého dokazovania a uložil povinnosť [REDAKOVANÉ] podať znalecký posudok.

14. Okresný súd Košice I dňa 27. 2. 2013 rozhodol uznesením o uložení povinnosti [REDAKOVANÉ] podať písomný znalecký posudok v lehote do 30. 4. 2013

15. Okresný súd Košice I dňa 14. 6. 2013 doručil právnej zástupkyňi sťažovateľa znalecký posudok č. 8/2013 a vyzval, aby sa k nemu vyjadrila v lehote 15 dní.

16. Okresný súd Košice I dňa 27. 6. 2013 rozhodol uznesením o priznaní odmeny znalcovi za vypracovaný znalecký posudok.

17. Právna zástupkyňa sťažovateľa podala Okresnému súdu Košice I dňa 18. 7. 2013 podanie, v ktorom súhlasila so závermi znaleckého posudku č. 8/2013.

18. Okresný súd Košice I dňa 14. 8. 2013 nariadil pojednávanie v termíne 3. 10. 2013.

19. Dňa 3. 10. 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7. 11. 2013 z dôvodu potreby doplnenia ďalšieho dokazovania.

20. Dňa 7. 11. 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, v priebehu ktorého súd rozhodol rozsudkom, že Zmenkový platobný rozkaz, č. k. 27/Zm/97/2006 vydaný Okresným súdom Košice I dňa 2. 4. 2007, ponecháva v platnosti.

21. Dňa 30. 12. 2013 bolo Okresnému súdu Košice I doručené odvolanie žalovaného proti rozsudku zo dňa 7. 11. 2013.

22. Krajský súd v Košiciach rozhodol vo veci sp. zn. 4CoZm/11/2014 uznesením dňa 25. 11. 2014, ktorým zrušil rozsudok, sp. zn. 31CbZm/2/2007 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, z dôvodu, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil.

23. Okresný súd Košice I dňa 23. 3. 2015 rozhodol uznesením o nariadení znaleckého dokazovania znaleckým ústavom z odboru Písmoznalectvo – Ručné písmo – Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, ktorému uložil povinnosť podať kontrolný znalecký posudok v lehote do 60 dní od doručenie súdneho spisu.

24. Okresný súd Košice I dňa 17. 7. 2015 rozhodol uznesením o zmene uznesenia zo dňa 23. 3. 2015, z dôvodu, že Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline nemohol vypracovať znalecký posudok, nakoľko znalkyňa [REDAKOVANÉ] je zamestnankyňou Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline. Súd nariadil, aby kontrolný znalecký posudok podal Kriminálny ústav Policajného zboru Slovenskej republiky.

25. Okresný súd Košice I dňa 30. 9. 2015 rozhodol uznesením o zmene výroku uznesenia zo dňa 17. 7. 2015 z dôvodu, že uvedené uznesenie obsahovalo zrejmu nesprávnosť.“

S poukazom na judikatúru ústavného súdu, Európskeho súdu pre ľudské práva a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza takúto argumentáciu:

„... 32. Predmetom konania, ktoré je vedené na Okresnom súde Košice I, je spor o úhradu sumy 254 650 Sk (8 452,83 EUR) s príslušenstvom, z dôvodu, že žalovaný dňa 16. 6. 2004 vystavil vlastnú zmenku v prospech remitenta – žalobcu na zmenkovú sumu 124 650 Sk so splatnosťou 12. 7. 2004 a dňa 25. 10. 2004 vystavil vlastnú zmenku v prospech žalobcu na zmenkovú sumu 130 000 Sk so splatnosťou 7. 12. 2004. Žalobca v návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu uviedol, že na zmenku nebolo nič zaplatené. Z vyššie uvedeného vyplýva, že predmetné konanie je štandardnou agendou všeobecných súdov Slovenskej republiky a preto nie je možné odôvodniť (ospravedlniť) dĺžku uvedeného konania, ktoré trvá viac ako 10 rokov a 1 mesiac, a ktoré nie je právoplatne skončené, zložitou veci.

33. Sťažovateľ si nie je vedomý toho, aby svojim konaním prispel k prietahom v konaní. Naopak, sťažovateľ postupoval v priebehu konania aktívne z dôvodu rýchlejšieho prejednaní a rozhodnutia súdu vo veci. Takého konanie je možné zhodnotiť ako súladné so zásadou hospodárnosti a efektívnosti...

35. Zo spôsobu akým Okresný súd Košice I postupoval v uvedenom konaní je možné skonštatovať, že počas celého priebehu konania súd nepostupoval v súlade so svojimi povinnosťami, avšak za najvýraznejšie pochybenia, ktorých sa dopustil, sťažovateľ považuje nasledujúce obdobia pasivity, resp. uskutočnenie nasledujúcich úkonov, ktoré zjavne nesmerovali k čo najrýchlejšiemu prejednaniu a rozhodnutiu vo veci:

36. Dňa 24. 10. 2006 bol Okresnému súde Košice I doručený návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Súdny poplatok sťažovateľ uhradil v novembri 2006. Okresný súd vydal zmenkový platobný rozkaz až 2. 4. 2007, čo sťažovateľ považuje za neprimerané vo vzťahu k zložitosti uvedeného úkonu. Vzhľadom na povahu zmenky ako listinného cenného papiera, súd vždy skúma, či predložená listina je skutočne zmenka. Tento záver súdu sa vždy opiera o preverenie formálnych náležitostí zmenky, ktoré sú stanovené v zákone č. 191/1950 Zb. (Zákon zmenkový a šekový), ako obligatórne náležitosti pre vystavenie zmenky...

39. ... povinnosťou súdu pred vydaním zmenkového platobného rozkazu je len preskúmať zmenku z hľadiska jej formálnych náležitostí a to len v rozsahu, ktorý je potrebný na predbežný záver o jej pravosti. Zároveň by súd mal prihliadať aj na účel právnej úpravy zmenkového konania, ktorým je rozhodnúť o nárokoch žalobcu čo najrýchlejšie. Z uvedeného nie je možno odôvodniť, prečo súd vydal zmenkový platobný rozkaz až po viac ako 4 mesiacoch od zaplataenia súdneho poplatku sťažovateľom.

40. Okresný súd Košice I žiadosťou zo dňa 23. 4. 2007 požiadal o vyjadrenie k námietkam proti zmenkovému platobnému rozkazu. Nasledujúci úkon vo veci uskutočnil súd až nariadením pojednávania, ktoré sa uskutočnilo dňa 22. 5. 2008. V tomto období pasivity, ktoré trvalo takmer 1 rok a 1 mesiac, súd okrem nariadenia pojednávania neuskutočnil žiadny úkon...

42. Okresný súd Košice I dňa 5. 1. 2010 rozhodol uznesením o nariadení znaleckého dokazovania [REDAKOVANÉ] a uložil mu povinnosť, aby v lehote 70 dní po doručení spisu podal písomný znalecký posudok. Uvedený spis bol súdnemu znalcovi doručený až 20. 4. 2010 a vypracovaný znalecký posudok bol doručený súdu až 12. 1. 2011. V tomto období pasivity, ktoré trvalo viac ako 1 rok, súd okrem doručenia spisu súdnemu znalcovi neuskutočnil žiadny úkon...

47. ... za obdobie pasivity od vydania uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania až do doručenia vypracovaného znaleckého posudku, teda za obdobie dlhšie ako 1 rok, v plnom rozsahu zodpovedá Okresný súd Košice I.

48. Okresný súd Košice I dňa 6. 2. 2012 rozhodol uznesením o nariadení znaleckého dokazovania a uložil povinnosť [REDAKOVANÉ] podať znalecký posudok v lehote 60 dní od doručenia súdneho spisu. Súdny spis bol predložený na skúmanie dňa 9. 10. 2012 avšak neobsahoval originály sporných písomností. Odporca posledné doplnenie porovnávacieho materiálu uskutočnil až 2. 1. 2013 (znalkyňa začala vykonávať znalecké dokazovanie až po úplnom doplnení porovnávacieho materiálu). Nasledujúci úkon vo veci uskutočnil súd až 27. 2. 2013, ktorým rozhodol uznesením o uložení povinnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podať písomný znalecký posudok v lehote do 30. 4. 2013. V tomto období pasivity, ktoré trvalo viac ako 1 rok, súd okrem doručenia spisu súdnemu znalcovi neuskutočnil žiadny úkon...

50. ... súdu trvalo doručenie súdneho spisu súdnemu znalcovi [REDACTED] [REDACTED] 4 mesiace a 15 dní a doručenie súdneho spisu (vrátane originálov sporných písomností a ďalšieho porovnávacieho materiálu) súdnej znalkyni [REDACTED] takmer 11 mesiacov...

51. Znalecký posudok č. 8/2013, ktorý vyhotovila [REDACTED], a ktorý bol doručený Okresnému súdu Košice 16. 5. 2013, súd doručil právnej zástupkyňi sťažovateľa až 20. 6. 2013, čo sťažovateľ považuje za neprimerané vo vzťahu k zložitosti uvedeného úkonu.

52. Dňa 18. 12. 2014 bolo Okresnému súdu Košice I doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 4CoZm/11/2014, ktorým uložil povinnosť prvostupňovému súdu, aby dal preskúmať obidva znalecké posudky vedeckému ústavu alebo inštitúcii. Okresný súd Košice I rozhodol uznesením zo dňa 23. 3. 2015 o nariadení znaleckého dokazovania Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline. Uvedené uznesenie však bolo doručené právnej zástupkyňi sťažovateľa až 19. 5. 2015. Sťažovateľ považuje obdobie 5 mesiacov za neprimerané dlhé na vydanie a doručenie uznesenia, ktorým si prvostupňový súd plnil povinnosť, ktorú mu uložil Krajský súd v Košiciach.

53. Okresný súd Košice I rozhodol dňa 17. 8. 2015 uznesením o nariadení znaleckého dokazovania Kriministickým a expertíznym ústavom Policajného zboru Slovenskej republiky a o uložení povinnosti vyhotoviť kontrolný znalecký posudok v lehote 60 dní od doručenia súdneho spisu. Právnej zástupkyňi sťažovateľa nebol ku dňu podania tejto sťažnosti doručený uvedený znalecký posudok a nemá ani informáciu o jeho prípadnom spracovaní. Od 17. 8. 2015 nevykonal Okresný súd Košice I (okrem uznesenia zo dňa 30. 9. 2015, ktorým opravil uvedené uznesenie z dôvodu zrejmej nesprávnosti), žiadny úkon vo veci, čo predstavuje obdobie pasivity dlhšie ako 1 rok a 4 mesiace.

54. ... Neprimeraná dĺžka konania... nie je odôvodnená právnou, resp. faktickou zložitou veci...

61. Ako je zrejmé z obsahu tejto sťažnosti, Krajský súd v Košiciach rozhodnutie Okresného súdu Košice I dňa 25. 11. 2014 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, pričom Okresný súd Košice I až do dnešného dňa, okrem uznesení o nariadení znaleckého dokazovania, neuskutočnil žiaden úkon a teda ani nerozhodol právoplatne vo veci. “

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy..., na prejednanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru..., bolo postupom Okresného súdu Košice I vo veci sp. zn. 31CbZm/2/2007 porušené.

... zakazuje Okresnému súdu Košice I pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

... prikazuje Okresnému súdu Košice I, aby konal vo veci sp. zn. 31CbZm/2/2007 bez prietahov.

... priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 EUR.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje takto:

„66. S prihliadnutím na to, že to bol práve okresný súd, orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti a zmyslom činnosti, ktorého je postupovať v súdnom konaní tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, je dôsledok – pocit márnosti snahy dovolať sa spravodlivosti, ktorý sťažovateľ nezvratne nadobudol, neospravedliteľný.

67. ... Ujma je spôsobená sťažovateľovi predovšetkým tým, že Okresný súd Košice I právoplatne nerozhodol vo veci už viac ako 10 rokov a 1 mesiac, čo vytvára neakceptovateľne dlhý stav právnej neistoty, predovšetkým preto, že sťažovateľ stále nevie, či žalovaný bude povinný plniť istinu vo výške 254 650 Sk (8 452,83 EUR) s príslušenstvom a trovy konania.

68. S poukazom na 56. bod tejto sťažnosti, považuje sťažovateľ za potrebné, aby Ústavný súd SR prihliadol na význam sporu v posudzovanom konaní vo zvýšenej miere a aby táto skutočnosť ovplyvnila priznanie finančného zadosťučinenia v plne požadovanej výške.“

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. IV. ÚS 173/2018 zo 6. marca 2018.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. 1 Spr V 368/2018 zo 7. júna 2018, v ktorom zhrnul priebeh napadnutého konania a uviedol:

„Dňa 24. 10. 2006 bola Okresnému súdu Košice I doručená žaloba vo veci žalobcu: [REDAKOVANÉ]... proti žalovanému: [REDAKOVANÉ]... o zaplatenie zmenkovej pohľadávky vo výške 254,650,- Sk s príslušenstvom.

Dňa 2. 4. 2007 vydal Okresný súd Košice I zmenkový platobný rozkaz č. k. 27Zm/97/2006-10.

Písomným podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 19. 4. 2007 podal žalovaný námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu.

Uznesením zo dňa 23. 4. 2007 č. k. 27Zm/97/2006-14 Okresný súd Košice I vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za podané námietky.

Písomným podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 17. 5. 2007 podal žalovaný voči vyššie uvedenému uzneseniu odvolanie a zároveň žiadal, aby bol oslobodený od súdneho poplatku.

Z dôvodu, že žalovaný podal včas námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu a zároveň požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku, bol dňa 28. 5. 2007 súdny spis v zmysle platného rozvrhu práce preradený náhodným výberom do súdneho registra CbZm (31CbZm/2/2007).

Dňa 11. 10. 2007 súd vyzval žalovaného na zdokladovanie svojich majetkových a finančných pomerov za účelom rozhodnutia o žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku.

Uznesením zo dňa 12. 12. 2007 č. k. 31CbZm/2/2007-23 súd priznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 25. 4. 2008 sudca tunajšieho súdu JUDr. Július Tóth vo veci nariadil termín súdneho pojednávania na deň 22. 5. 2008 o 13.00 hod.

Dňa 22. 5. 2008 sa vo veci uskutočnilo súdne pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby znaleckého dokazovania.

Uznesením zo dňa 25. 8. 2008 č. k. 31CbZm/2/2007-30 Okresný súd Košice I vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru písomoznalectvo z dôvodu, že bolo potrebné určiť na zmenke, či podpisy boli napísané alebo podpísané vlastnou rukou žalovaného.

Uznesením zo dňa 19. 3. 2009 č. k. 31CbZm/2/2007-38 súd zrušil uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 31CbZm/2/2007-30 a nariadil znalecké dokazovanie iným znalcom z dôvodu zaťaženia predchádzajúceho ustanoveného znalca.

Výzvou zo dňa 25. 3. 2009 súd vyzval žalovaného, aby predložil súdu listinné dôkazy - písomnosti úradnej alebo osobnej povahy z rokov 2002-2004 na účely vypracovania znaleckého posudku z odboru písomoznalectvo.

Písomným podaním doručeným súdu dňa 2. 4. 2009 doručil žalobca kópiu zmluvy o pôžičke, ako aj výpisy z internetbankingu.

Písomným podaním doručeným súdu dňa 20. 4. 2009 doručil žalovaný súdu kópie listinných písomností s vlastnoručným podpisom pre účely vypracovania znaleckého posudku.

Okresný súd Košice I výzvou zo dňa 1. 6. 2009 opätovne vyzval žalovaného na predloženie nie kópií, ale originálov listín úradnej povahy z rokov 2002-2004.

Písomným podaním zo dňa 20. 7. 2009 doručil žalovaný originály písomných listín.

Z úradného záznamu spísaného dňa 22. 12. 2009 vyšším súdnym úradníkom [REDAKOVANÉ] súd zistil, že ustanovený znalec [REDAKOVANÉ] zomrel.

Uznesením zo dňa 5. 1. 2010 č. k. 31CbZm2/2007-55 súd zrušil uznesenie 31CbZm2/2007-38 a nariadil znalecké dokazovanie novým znalcom z odboru

písmoznalectvo z dôvodu, že súdom ustanoveným predchádzajúci znalec z odboru písmoznalectva zomrel.

Dňa 12. 1. 2011 bol súdu doručený znalecký posudok č. 4/2011 od znalca

[REDAKOVANÉ]

Uznesením zo dňa 16. 2. 2011 č. k. 31 CbZm/2/2007-127 súd priznal znalcovi odmenu.

Dňa 29. 6. 2011 sudca vo veci nariadil súdne pojednávanie na deň 22. 9. 2011...

Dňa 22. 9. 2011 sa vo veci uskutočnilo súdne pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu ďalšieho vyjadrenia súdneho znalca.

Dňa 19. 1. 2012 sa vo veci uskutočnilo ďalšie súdne pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu žiadosti právnej zástupkyne žalobcu o nariadenie nového znaleckého dokazovania v danej veci.

Uznesením zo dňa 6. 2. 2012 č. k. 31CbZm/2/2007-156 súd v danej veci nariadil nové znalecké dokazovanie znalcom z odboru písmoznalectvo.

Dňa 6. 5. 2013 bol vo veci doručený znalecký posudok č. 8/2013 od znalca

[REDAKOVANÉ]

Uznesením zo dňa 27. 6. 2013 č. k. 31CbZm/2/2007-270 súd priznal znalkyni

[REDAKOVANÉ] odmenu za vypracovanie znaleckého posudku.

Následne dňa 10. 7. 2013 súd vo veci vytýčil termín pojednávania na... 3. 10. 2013...

Dňa 3. 10. 2013 sa vo veci uskutočnilo súdne pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 7. 11. 2013 z dôvodu potreby doplnenia ďalšieho dokazovania.

Dňa 7. 11. 2013 sa vo veci uskutočnilo súdne pojednávanie a súd rozhodol rozsudkom, v ktorom uviedol, že zmenkový platobný rozkaz 27Zm/97/2006-10 vydaný Okresným súdom Košice I zo dňa 2. 4. 2007 ponecháva v platnosti.

Voči vyššie uvedenému rozsudku podal dňa 30. 12. 2013 žalovaný odvolanie.

Súdny spis bol predložený Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie dňa 18. 6. 2014.

Uznesením zo dňa 25. 11. 2014 č. k. 4CoZm/11/2014-379 Krajský súd v Košiciach zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Uznesením zo dňa 23. 3. 2015 č. k. 31CbZm/2/2007-385 súd nariadil znalecké dokazovanie znaleckým ústavom z odboru písomznalectva Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline.

Písomným podaním doručeným súdu dňa 9. 6. 2015 Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline informoval súd, že nemôže vypracovať znalecký posudok a navrhol, aby kontrolný znalecký posudok vypracoval Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru Slovenskej republiky v Bratislave.

Uznesením zo dňa 17. 7. 2015 č. k. 31CbZm/2/2007-393 súd zmenil uznesenie zo dňa 23. 3. 2015 č. k. 31CbZm/2/2007-385 a nariadil znalecké dokazovanie z odboru písomznalectvo Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru Slovenskej republiky.

Dňa 9. 12. 2016 bol Okresnému súdu Košice I doručený znalecký posudok z Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Slovenskej republiky v Bratislave.

Dňa 9. 2. 2017 súd vo veci nariadil súdne pojednávanie, ktoré bolo pre neprítomnosť strán sporu odročené na deň 16. 3. 2017 a súdne pojednávanie na deň 16. 3. 2017 bolo preročené na nový termín z dôvodu žiadosti právnej zástupkyne žalovaného.

Na súdnom pojednávaní konanom dňa 6. 4. 2017 súd vo veci rozhodol rozsudkom.

Písomným podaním doručeným súdu dňa 29. 5. 2017 podal žalobca voči vyššie uvedenému rozsudku odvolanie.

Uznesením zo dňa 13. 4. 2018 č. k. 4CoZm/1/2018-735 Krajský súd v Košiciach zastavil odvolacie konanie.“

Sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne v podaní z 18. júla 2018 k vyjadreniu predsedu okresného súdu podal takéto stanovisko:

„4. Z pripojeného vyjadrenia okresného súdu vyplýva, tak, ako aj zo sťažnosti sťažovateľa, že činnosť okresného súdu nebola plynulá a efektívna, medzi jednotlivými úkonmi vykonávanými súdom boli neprimerane dlhé časové obdobia, pričom aj formálne úkony súdu, ako predloženie spisu znalcom po nariadení znaleckého dokazovania, zabrali súdu neprimerane dlhý čas, za každým aj niekoľko mesiacov. Ďalej sťažovateľ poukazuje na to, súladne so sťažnosťou, že napriek tomu, že súd opakovane nariadil znalecké

dokazovanie a súdom ustanovení znalci nepodali znalecký posudok v súdom stanovenej lehote, tento nevykonali na nápravu vzniknutého stavu žiadne opatrenia.

5. Ako to vyplýva aj z vyjadrenia okresného súdu, konanie bolo v štádiu odvolacieho konania zastavené kvôli úmrtiu žalobcu (správne má byť žalovaného, pozn.). Sťažovateľ nemôže vzniknutú situáciu nedávať do súvislosti s neprimerane dlhým konaním súdu v skrátanom konaní. Sťažovateľ podal návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu dňa 24. 10. 2016, vedený legitímnym očakávaním, že prostredníctvom tohto procesného postupu dosiahne v krátkom čase odstránenie stavu svojej právnej neistoty. Konanie trvajúce takmer 11 a pol roka nezodpovedá vo všeobecnosti právu sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote a osobitne nie v konaní, v ktorom navrhovateľ oprávnene očakáva oproti štandardnému konaniu skrátenejší a rýchlejší postup.“

II.

Ústavný súd si vyžiadal súdny spis okresného súdu, pričom zistil, že priebeh napadnutého konania v podstatnom zodpovedá tomu, ako to uviedol predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení. Ústavný súd preto vychádzal z priebehu napadnutého konania tak, ako ho vymedzil predseda okresného súdu vo vyjadrení zo 7. júna 2018.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 CbZm 2/2007.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca bol podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého

sa pojednávanie môže odročit' len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ ide o úkony vykonané do 30. júna 2016. Ústavný súd tiež poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo takto potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o nároku sťažovateľa na zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúcej z vlastnej zmenky. Z právneho hľadiska

predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. V prerokúvanom prípade možno identifikovať prvok faktickej zložitosti – potrebu posúdenia pravosti podpisu na zmenke súdnym znalcom. Napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu trvá takmer 12 rokov s tým, že okresný súd vo veci rozhodol dvakrát. Odvolací súd prvý rozsudok okresného súdu zrušil. Aktuálne – v štádiu rozhodovania o odvolaní proti druhému rozsudku vo veci – odvolací súd konanie zastavil z dôvodu úmrtia žalovaného (17. jún 2017, pozn.).

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako strany (účastníka) napadnutého konania. V konaní sťažovateľa neidentifikoval skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke napadnutého konania.

3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na to, že v čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie okresného súdu trvalo takmer 12 rokov – čo je samo osebe neakceptovateľné.

Vychádzajúc zo súdneho spisu – v napadnutom konaní sa nevyskytli obdobia výraznej nečinnosti okresného súdu. Na druhej strane je však potrebné postup okresného súdu v napadnutom konaní hodnotiť ako neefektívny a nesústredený. Vo výraznej miere k celkovej dĺžke napadnutého konania prispela potreba znaleckého dokazovania. V napadnutom konaní boli celkovo vypracované tri znalecké posudky. Zo spisu vyplýva, že medzi ustanovením znalca a predložením príslušného znaleckého posudku zakaždým uplynulo obdobie približne jedného roka s tým, že okresný súd urgoval predloženie príslušného znaleckého posudku, pričom ku sklzu došlo napr. z dôvodu práceneschopnosti osoby, ktorá mala vykonať znalecké skúmanie (v prípade tretieho znaleckého posudku). K uvedeným prieťahom takto došlo z dôvodov na strane súdnych znalcov (zanepřázdnenosť, práceneschopnosť), tieto okolnosti však je potrebné pripočítať na ťarchu okresného súdu. Ako prvok neefektívneho a nesústredeného postupu možno hodnotiť to, že okresný súd rozhodol na podklade dvoch znaleckých posudkov s rozdielnymi a protichodnými závermi bez toho, aby nariadil znalecké dokazovanie znaleckým ústavom. Uvedenú skutočnosť vytkol okresnému súdu aj Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský

súd“) v uznesení z 25. novembra 2014, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu zo 7. novembra 2013.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom predovšetkým z dôvodu neefektívneho a nesústredeného postupu, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd nevyhovел s'ťažnosti s'ťažovateľa v časti, v ktorej žiadal, aby prikázal okresnému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy, v danej veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 4 výroku nálezu). Ústavný súd vychádzal z toho, že krajský súd uznesením z 13. apríla 2018 zastavil konanie z dôvodu úmrtia žalovaného. Predmetné uznesenie krajského súdu okresný súd 18. mája 2018 doručil právnej zástupkyňi s'ťažovateľa.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo

alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 6 000 €.

S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci – na dĺžku napadnutého konania, na neefektívny a nesústreďený postup okresného súdu a rovnako aj na to, že k celkovej dĺžke konania prispela potreba opakovaného znaleckého dokazovania a okolnosti na strane súdnych znalcov – pracovná vyťaženosť a práceneschopnosť, ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu 3 000 €. Priznaná suma finančného zadosťučinenia je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnou zástupkyňou.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume 363,79 € (bod 3 výroku nálezu) v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2016 v sume 143 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,58 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 303,16 €. Z priloženého osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty vyplýva, že právna zástupkyňa je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), preto uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2018